

## **Jaarverslag 2017**

29 maart 2018

Postbus 5000  
4700 KA ROSENDAAL

[www.rekenkamerwestbrabant.nl](http://www.rekenkamerwestbrabant.nl)



## Inhoudsopgave

	<b>Inhoudsopgave</b>	<b>3</b>
<b>1.</b>	<b>Inleiding</b>	<b>5</b>
1.1.	Inleiding	5
<b>2.</b>	<b>Doelstellingen en organisatie</b>	<b>6</b>
2.1.	Wettelijke grondslag	6
2.2.	Missie en onderzoeksprotocol	6
2.3.	Interne organisatie en overleg	6
<b>3.</b>	<b>Uitvoering onderzoeken</b>	<b>9</b>
3.1.	In onderzoeksprogramma opgenomen onderwerpen	9
3.2.	Onderzoeksrapportages	9
<b>4.</b>	<b>Financieel overzicht</b>	<b>12</b>
4.1.	Inleiding	12
4.2.	Resultatenrekening 2017	12
4.3.	Balans	13
4.4.	Resultaatsbestemming	14



## **1. Inleiding**

### **1.1. Inleiding**

Voor u ligt het Jaarverslag van de Rekenkamer West-Brabant over het jaar 2017. Zoals ook bij eerdere jaarverslagen is uit oogpunt van doelmatigheid volstaan met een korte verslaglegging. Meer uitgebreide informatie over de organisatie en werkwijze van de Rekenkamer en de in 2017 uitgebrachte onderzoeksrapportages is beschikbaar op de website [www.rekenkamerwestbrabant.nl](http://www.rekenkamerwestbrabant.nl).

Het Jaarverslag is als volgt samengesteld:

- in hoofdstuk 2 vindt u een toelichting op de doelstellingen en interne organisatie;
- in hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de uitvoering van de onderzoeken en de op basis daarvan uitgebrachte onderzoeksrapportages;
- in hoofdstuk 4 wordt verslag gedaan van de financiële aspecten.

## 2. Doelstellingen en organisatie

### 2.1. Wettelijke grondslag

#### *Gemeentewet*

Het functioneren van de Rekenkamer West-Brabant vindt zijn juridische grondslag in de Gemeentewet. De rekenkamer(functie) onderzoekt de *doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur.*

#### *Samenwerking tussen gemeenten*

Met dit Jaarverslag wordt het eerste jaar afgesloten van de uitvoering van de taken in de periode 2017-2020. De gemeenten Bergen op Zoom, Drimmelen, Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout en Rosendaal hebben in 2016 besloten om de samenwerking met betrekking tot de rekenkamerfunctie voort te zetten in de periode 2017-2020.

### 2.2. Missie en onderzoeksprotocol

De missie van de Rekenkamer West-Brabant luidt:

*"De Rekenkamer West-Brabant wil met zorgvuldig onderzoek en een positief-kritische houding bijdragen aan de transparantie van het gemeentelijk handelen en het verbeteren van de kwaliteit van het lokale bestuur."*

De zorgvuldigheid wordt geborgd in de wijze waarop het onderzoeksproces verloopt. De belangrijkste aspecten van de bij de onderzoeken te hanteren werkwijze zijn vastgelegd in het [Onderzoeksprotocol](#).

De missie en het Onderzoeksprotocol zijn ook in 2017 bepalend geweest bij de selectie van de te onderzoeken onderwerpen en de uitvoering van de onderzoeken.

### 2.3. Interne organisatie en overleg

#### *Algemene vergadering*

De rekenkamercommissie bestaat uit de voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en overige leden van de Rekenkamer. De Rekenkamer komt periodiek bijeen. In 2017 waren er 23 vergaderingen. Van alle vergaderingen worden notulen opgesteld en in een volgende vergadering vastgesteld.

### *Samenstelling Rekenkamer 2017*

#### Leden

De Rekenkamer West-Brabant bestond per 1-1-2017 uit de volgende leden:

De heer drs. R.J.A. (Ronald) Clayden, voorzitter

De heer dr. J. (Joost) Naafs, plv. voorzitter

Mevrouw E.J.M. (Lisette) De Jong-Stabel

Per 15 september is de Rekenkamercommissie uitgebreid met commissielid J.L. (Hans) van Dongen, nadat alle aangesloten gemeenteraden akkoord waren met zijn benoeming. De heer van Dongen is op 14 september beëdigd door de burgermeester van Roosendaal, de heer J.M.L. Niederer.

#### Secretaris

De Rekenkamer wordt gefaciliteerd door een secretaris. De secretaris ondersteunt de leden van de Rekenkamer door inhoudelijke en procesmatige voorbereiding en begeleiding van de onderzoeken. Ook voert hij de secretariaatstaken uit.

Wegens het bereiken van de pensioengerechtigde leeftijd heeft de heer drs. W. (Wim) de Schipper per 8 november 2017 afscheid genomen als secretaris van de Rekenkamer. We danken Wim hartelijk voor zijn jarenlange inzet voor de Rekenkamer. Hij is per 1 oktober opgevolgd door mevrouw ir. L. (Lisette) Maas.

#### *Interne organisatie*

De Rekenkamer is verantwoordelijk voor de uitvoering van de onderzoeken en de uiteindelijke conclusies en aanbevelingen. Hiertoe hanteert zij, op basis van het Onderzoeksprotocol een methode van uitbesteden van de onderzoeken aan deskundige externen.

Bij de start van een onderzoek vindt een introductiebijeenkomst plaats met bestuurlijk en ambtelijk betrokkenen. In 2017 zijn introducties verzorgd bij de acht aangesloten leden.

Bij de voorbereiding van de onderzoeken worden de leden van de gemeenteraad in de gelegenheid gesteld om aandachtspunten bij het onderzoek te formuleren die door de Rekenkamer vervolgens ook zoveel als mogelijk bij het onderzoek en bij de rapportage betrokken zijn. Bij een aantal uitgevoerde onderzoeken heeft voorafgaand overleg met (een vertegenwoordiging van) raadsleden plaatsgevonden. Bij enkele onderzoeken zijn de aandachtspunten op schriftelijke wijze aan de Rekenkamer kenbaar gemaakt.

Na het uitbrengen van de rapportages zijn in bijeenkomsten de bevindingen van de onderzoeken gepresenteerd aan (een vertegenwoordiging van) de gemeenteraad.

Van de in 2017 uitgevoerde onderzoeken zijn er 3 in 2017 afgerond met een presentatie aan de raad. Voor de overige in 2017 uitgevoerde onderzoeken zal de presentatie / behandeling in het eerste kwartaal van 2018 plaatsvinden.

#### *Onderzoekers*

Met het oog op de kwaliteit wordt per onderwerp een onderzoeksbureau geselecteerd dat op grond van kennis en ervaring het meest geschikt wordt geacht om het onderzoek uit te voeren. Daarbij betreft de Rekenkamer met het oog op de gewenste kwaliteit de door haar geformuleerde kwaliteitseisen voor rekenkameronderzoek (zie Onderzoeksprotocol). De aanpak en voortgang van de onderzoeken en de concepten van rapportages zijn in 2017 besproken in zogenoemde onderzoeksvergaderingen.



### 3. Uitvoering onderzoeken

#### 3.1. In onderzoeksprogramma 2017 opgenomen onderwerpen

Op grond van de Gemeentewet bepaalt de Rekenkamer op onafhankelijke wijze de in onderzoek te nemen onderwerpen. Daarbij is in de Gemeentewet een bepaling gevoegd waarin wordt aangegeven dat "de rekenkamer op verzoek van de raad een onderzoek kan instellen." Als onderdeel van de voorbereiding van het onderzoeksprogramma stelt de Rekenkamer de raden van de deelnemende gemeenten in de gelegenheid om zo'n verzoek in te dienen.

Om invulling te geven aan zijn regionale functie stelt de Rekenkamer daarbij zelf enkele thema's voor die gezien hun aard geschikt geacht worden voor uitvoering in meer gemeenten. De gemeenteraden kunnen bij het indienen van hun verzoek ook aangeven dat zij willen deelnemen aan een van deze thema's. Langs deze weg is in 2017 onderzoek gedaan naar de volgende onderwerpen:

- Gezondheidsbeleid: Bergen op Zoom
- Onderhoud en beheer van de openbare ruimte: Geertruidenberg, Halderberge, Etten-Leur en Roosendaal

Daarnaast werd aan de gemeenten die in het jaarplan 2016 een ander onderwerp gekozen hebben, de mogelijkheid geboden alsnog in te tekenen op één van de onderzoeken die in 2016 bij andere deelnemende gemeenten in uitvoering waren genomen:

- Langer zelfstandig wonen voor ouderen: Moerdijk en Oosterhout

Naast deze thema's kunnen de gemeenteraden ook zelf onderwerpen voor het onderzoeksprogramma voorstellen. Op basis daarvan zijn in het onderzoeksprogramma 2017 als onderwerp opgenomen:

- Decentralisaties: Drimmelen

#### 3.2. Onderzoeksrapportages

##### *Onderzoeksprogramma 2016*

In het kader van het onderzoeksprogramma 2016 zijn in 2017 de volgende rapportages uitgebracht:

Bergen op Zoom

- Langer zelfstandig wonen voor ouderen

Drimmelen, Etten-Leur, Moerdijk en Roosendaal

- Armoedebeleid

Over het thema 'Armoedebelief' is tevens een koepelnotitie verschenen.

Oosterhout

- Relatie gemeente Oosterhout - Omgevingsdienst Midden- en West-Brabant

*Onderzoeksprogramma 2017*

Daarnaast zijn in het kader van het onderzoeksprogramma 2017 de volgende rapportages uitgebracht:

Oosterhout

- Langer zelfstandig wonen voor ouderen

Geertruidenberg

- Onderhoud en beheer openbare ruimte

Moerdijk

- Langer zelfstandig wonen voor ouderen

Op het moment waarop dit jaarverslag wordt uitgebracht zijn alle onderzoeken van 2017 afgerond en vastgesteld middels een raadvergadering.

### ***Koepelnotitie en reflectie***

Ook de Reflectie 'Langer zelfstandig wonen voor ouderen' en de koepelnotitie 'Onderhoud en beheer openbare ruimte' zijn afgerond en vastgesteld.

#### *Reflectie 'Langer zelfstandig wonen voor ouderen'*

Omdat er vanaf 2010 t/m 2017 voor zes gemeenten<sup>1</sup> onderzoek is verricht naar 'Langer zelfstandig wonen voor ouderen' en over het thema een actuele maatschappelijke discussie wordt gevoerd, is de Rekenkamer van mening geweest om de informatie van de onderzochte gemeenten te bundelen in een reflectie.

In de reflectie beschouwt de Rekenkamer overeenkomsten en verschillen tussen het beleid van de zes gemeenten. Daarnaast geeft de Rekenkamer een beschrijving van best practices rond langer zelfstandig wonen voor ouderen.

#### *Koepelnotitie 'Onderhoud en beheer van de openbare ruimte'*

Het onderhoud en beheer van de openbare ruimte is zowel maatschappelijk als financieel gezien een belangrijke taak voor veel gemeenten. Het is voor burgers één van de meest zichtbare diensten. Zo ook voor een aantal West-Brabantse gemeenten. De beperkte financiële middelen noodzaken tot een duidelijke afweging

---

<sup>1</sup> Gemeente Bergen op Zoom, Geertruidenberg, Halderberge, Moerdijk, Oosterhout en Roosendaal

tussen de kwaliteit van de openbare ruimte en het daarvoor beschikbaar te stellen budget. Kwaliteit tegen welke prijs of anders gezegd: Wat koop je voor het beschikbare budget? De afwegingen in de gemeenten hebben plaatsgevonden binnen de beide uitersten: gaan voor de hoogste kwaliteit of voor de laagste kosten.

De Rekenkamer heeft daarom bij de voorbereiding van het onderzoeksprogramma 2017 het onderwerp "Onderhoud en beheer van de openbare ruimte" voorgesteld als relevant onderzoeksthema. In reactie daarop hebben de raden van de gemeenten Etten-Leur, Geertruidenberg, Halderberge en Roosendaal de interesse voor dit onderwerp kenbaar gemaakt.

Het gelijktijdig uitvoeren van onderzoek naar hetzelfde onderwerp in de vier gemeenten maakt het mogelijk om tot een onderlinge vergelijking van bevindingen en 'best practices' te komen. De verschillen en overeenkomsten tussen de vier gemeenten kunnen inzichtelijk worden gemaakt en in een 'koepelnotitie' is te concluderen wat wel en wat minder goed werkt.

#### *Raadpleging publicaties*

De vastgestelde publicaties zijn via de website [www.rekenkamerwestbrabant.nl](http://www.rekenkamerwestbrabant.nl) te raadplegen.

## 4. Financieel overzicht

### 4.1. Inleiding

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de financiële aspecten. De verantwoording is, conform de richtlijnen die daarvoor gelden, gebaseerd op het stelsel van baten en lasten.

### 4.2. Resultatenrekening 2017

#### **Baten**

Tabel 4.1: Baten 2017

<b>Baten</b>	
Bergen op Zoom	€ 35.368
Drimmelen	€ 29.387
Etten-Leur	€ 31.817
Geertruidenberg	€ 28.601
Halderberge	€ 29.799
Moerdijk	€ 30.896
Oosterhout	€ 33.514
Roosendaal	€ 36.995
<b>Totaal</b>	<b>€ 256.377</b>

De inkomsten zijn gebaseerd op de afspraken in het door de gemeenten gesloten Convenant.

## Lasten

Tabel 4.2. Lasten 2017

Lasten	
<i>Interne onderzoekskosten</i>	
Presentiegelden, reis- en verblijfskosten	€ 46.486
Personeelskosten	€ 44.690
Bijkomende kosten	€ 8.900
Totaal interne onderzoekskosten	€ 100.076
<i>Externe onderzoekskosten</i>	€ 106.600
<i>Voordelig saldo</i>	€ 49.701
Totaal	€ 256.377

## Resultaat

Het geheel van baten en lasten leidt per saldo tot een positief resultaat ad € 49.701.

### 4.3. Balans

Met het oog op de efficiency voert de Rekenkamer West-Brabant geen eigen financiële administratie, maar maakt daartoe gebruik van de faciliteiten van de gemeente Roosendaal. Op de balans komen daarom geen financiële activa voor als "kas" en "bank", maar krijgt dit gedaante in de vorm van de rekening courant positie met de gemeente Roosendaal.

Tabel 4.3. Balans per 31-12-2017

Activa	1-1-2017	31-12-2017
Tegoed op rekening courant gemeente Roosendaal	€ 65.667	€ 117.880
Totaal	€ 65.667	€ 117.880

<b>Passiva</b>	<b>1-1-2017</b>	<b>31-12-2017</b>
Nog te betalen kosten	€ 40.329	€ 42.841
Risicoreserve	€ 25.338	€ 25.338
Resultaat		€ 49.701
Totaal	€ 65.667	€ 117.880

#### **4.4. Resultaatsbestemming**

Per saldo leidt de uitvoering van het onderzoeksprogramma 2017 tot een positief resultaat ad € 49.701. Op grond van artikel 9 van het Convenant wordt dit overschot toegevoegd aan de Risicoreserve.

Het saldo van de Risicoreserve bedroeg op 1 januari 2017 € 25.338. Door toevoeging van het resultaat over 2017 zou het saldo van de Risicoreserve daarmee toenemen tot € 75.039.

Aan deze reserve is op grond van het Convenant een maximum verbonden ad 10% van de door de gemeenten beschikbaar gestelde bedragen voor dat jaar. Per eind 2017 bedraagt dit maximum derhalve € 25.638.

Het verschil ad € 75.039- € 25.638 = € 49.401 zal naar verhouding van de ontvangen bijdragen worden gerestitueerd aan de deelnemende gemeenten.